

ZÁTĚŽOVÉ TESTY BANKOVNÍHO SEKTORU ČESKÉ REPUBLIKY – LISTOPAD 2013

Samostatný odbor finanční stability

2013

SHRNUTÍ

Výsledky zátěžových testů bankovního sektoru v ČR, které byly provedeny na datech ke konci třetího čtvrtletí 2013, i nadále dokumentují dostatečnou odolnost bankovního sektoru vůči případným negativním šokům. Kapitálová vybavenost celého odvětví by zůstala výrazně nad 8% regulačním minimem i v zátěžovém scénáři, který pro následující tři roky předpokládá pokračování a zesílení poklesu ekonomické aktivity v ČR i v zahraničí. Hlavním zdrojem odolnosti sektoru je jeho dostatečná kapitálová přiměřenost, která ke konci září 2013 přesáhla 17 %.

1. ÚVOD

Česká národní banka pravidelně hodnotí prostřednictvím zátěžových testů dopady výrazně nepříznivých scénářů budoucího vývoje ekonomiky do domácího bankovního sektoru. Tento dokument prezentuje výsledky listopadových zátěžových testů, které byly provedeny na datech k 30. 9. 2013 a zaměřují se na horizont následujících tří let. Při hodnocení odolnosti sektoru byl testován dopad budoucího ekonomického vývoje reprezentovaného jedním základním a jedním zátěžovým scénářem na vybrané proměnné charakterizující zdraví bankovního sektoru.

2. MAKROEKONOMICKÉ SCÉNÁŘE

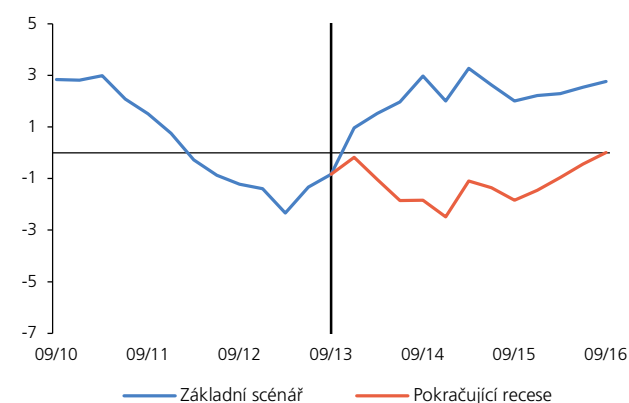
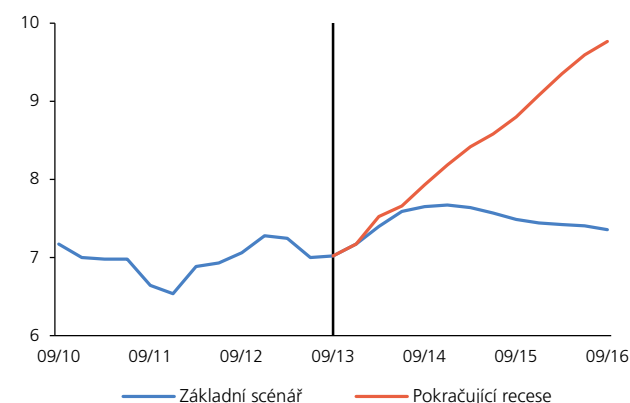
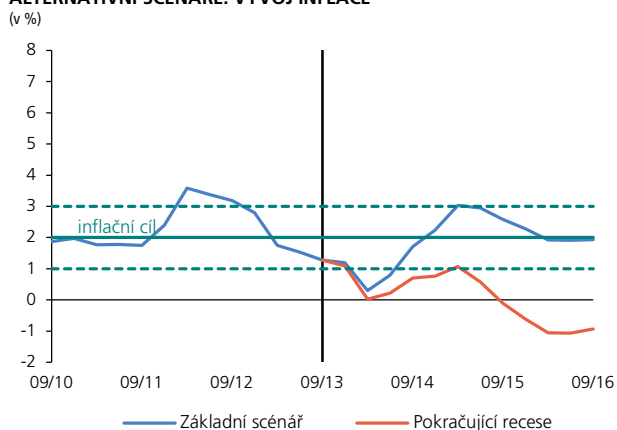
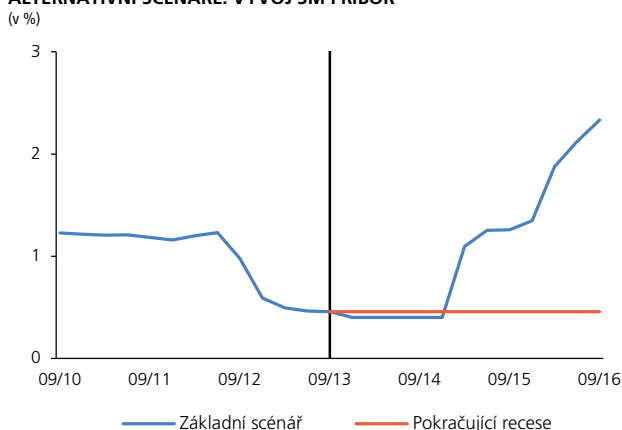
Základní scénář je založen na scénáři makroekonomické prognózy ČNB využívající kurz koruny jako nástroj uvolňování měnové politiky, který byl zveřejněn ve Zprávě o inflaci IV/2013.¹ Scénář předpokládá pokračování mírného poklesu domácí ekonomiky v průběhu roku 2013, který bude od roku 2014 vystřídán jejím postupným oživením. Celková inflace se i díky slabší hladině kurzu vrací k 2% cíli ČNB již v druhé polovině roku 2014. Měnový kurz zůstává poblíž 27 CZK/EUR. Se scénářem je konzistentní stabilita krátkodobých úrokových sazeb, které začnou růst až počátkem roku 2015.

Zátěžový scénář **Pokračující recese** předpokládá další pokles ekonomické aktivity na celém tříletém horizontu testů, který je způsoben zejména nízkou zahraniční poptávkou a poklesem domácí spotřeby a investic. Růst nejistoty spojený s budoucím výhledem a pokračující recesí způsobí nárůst negativních očekávání soukromého sektoru, další odkládání podnikových investic a tvorbu opatrnostních úspor domácností. Kombinace tohoto vývoje způsobí propad ekonomické aktivity v ČR a projeví se podstatným růstem nezaměstnanosti a poklesem mezd. Dlouhodobě nepříznivá situace vede u části domácností i podniků k vyčerpání svých finančních rezerv a způsobí výrazné zhoršení jejich schopnosti splácet dříve přijaté závazky. Zhoršená platební schopnost dopadá na bankovní sektor a působí mu značné úvěrové ztráty. Obrat v nepříznivém vývoji nastává až koncem roku 2016, kdy dochází k zastavení poklesu reálného HDP. Zátěžový scénář je zároveň postaven na extrémně nepravděpodobném předpokladu, že by měnová politika nebyla schopna na deflační tlaky proaktivně reagovat: to vede na horizontu scénáře k poklesu inflace do záporných hodnot. Tříměsíční sazba PRIBOR setrvává na své minimální hodnotě.

Vývoj hlavních makroekonomických ukazatelů základního i zátěžového scénáře zachycují grafy 1–4.

¹ Trajektorie pro **Základní scénář** je v prvních dvou letech založena na oficiální predikci ČNB, za tímto horizontem je použito její prodloužení směrem k předpokládaným dlouhodobým rovnovážným hodnotám.

GRAFY 1–4

ALTERNATIVNÍ SCÉNÁŘE: VÝVOJ RŮSTU REÁLNÉHO HDP
(v %)ALTERNATIVNÍ SCÉNÁŘE: VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI
(v %)ALTERNATIVNÍ SCÉNÁŘE: VÝVOJ INFLACE
(v %)ALTERNATIVNÍ SCÉNÁŘE: VÝVOJ 3M PRIBOR
(v %)

Pramen: ČNB

3. DOPAD MAKROEKONOMICKÝCH SCÉNÁŘŮ NA BANKOVNÍ SEKTOR

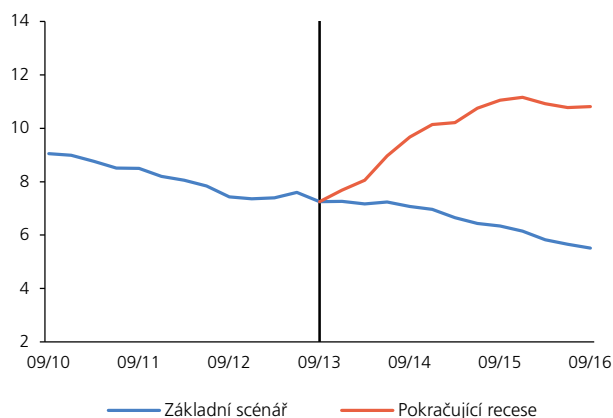
Nejvýznamnějším rizikem v českém bankovním sektoru je úvěrové riziko, které lze kvantifikovat vývojem podílu úvěrů v selhání (NPL, Non-Performing Loans) na úvěrech celkem. Tento podíl zůstává v rámci *Základního scénáře* v následujícím roce stabilní a začíná klesat teprve s robustnějším oživením ekonomiky od konce příštího roku, a to jak pro sektor nefinančních podniků, tak domácností (Grafy 5, 6).

Ve scénáři *Pokračující recese* by se kombinace propadu ekonomické aktivity, zvýšené nezaměstnanosti a poklesu reálných mezd odrazila ve znatelném růstu úvěrového rizika a růstem míry defaultu v sektoru nefinančních podniků i domácností. Podíl NPL by se v tomto scénáři pohyboval oproti *Základnímu scénáři* na výrazně vyšších úrovních, a to nejen z pohledu podílu NPL, ale i v absolutní výši, na což by banky musely vytvářet patřičnou úroveň opravných položek s dalším negativním dopadem do jejich ziskovosti. Ztráty ze znehodnocení úvěrů by se v roce 2014 více než ztrojnásobily oproti hodnotě roku 2012 a přesáhly 2 % z celkového úvěrového portfolia (zhruba 45 mld. Kč).

GRAFY 5–6

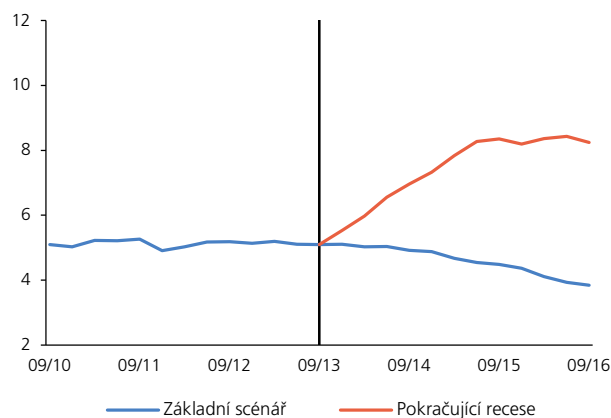
PRŮBĚH PODÍLU ÚVĚRŮ V SELHÁNÍ: NEFINANČNÍ PODNIKY

(v %)

PRŮBĚH PODÍLU ÚVĚRŮ V SELHÁNÍ: OBYVATELSTVO

(v %)

Pramen: ČNB

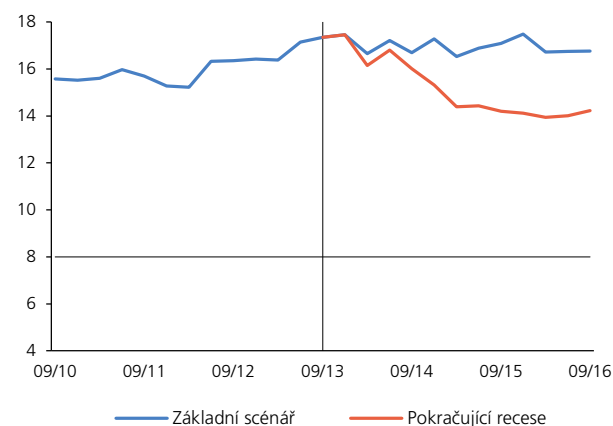
Vývoj ziskovosti sektoru tvoří důležitý předpoklad zátěžových testů, jelikož zisky daného roku slouží jako první „polštář“ krytí případných ztrát bankovního sektoru. *Základní scénář* předpokládá mírný pokles tvorby provozního zisku bank meziročně vždy přibližně o 5 % z důvodu rostoucí konkurence na trhu depozit, celkovému prostředí nízkých úrokových sazeb snižující úrokové zisky a stále omezené úvěrové aktivitě. V rámci zátěžového scénáře dochází k razantnímu propadu provozních zisků, které by na horizontu scénáře poklesly oproti roku 2012 kumulativně až přes 30 %.

Ačkoliv je bankovní sektor oslaben nižší ziskovostí a v zátěžovém scénáři zasažen vysokými úvěrovými ztrátami, zůstává jako celek stabilní v obou scénářích a jeho agregovaná kapitálová přiměřenost se vždy pohybuje nad regulačním minimem 8 % s dostatečnou rezervou (Graf 7). Tohoto výsledku je dosaženo i navzdory konzervativnímu nastavení řady předpokladů zátěžových testů.

GRAF 7

VÝVOJ KAPITÁLOVÉ PŘIMĚŘENOSTI

(v %)

Pramen: ČNB

I přes vysokou odolnost sektoru jako celku by se v *Základním scénáři* dostalo několik bank (reprezentující zhruba 1 % aktiv sektoru) do situace nedostatečné kapitálové přiměřenosti. V tomto případě se jedná o důsledek obchodního modelu bank, který je dle metodiky zátěžových testů dlouhodobě neudržitelný, což do budoucna znamená potřebu jeho úpravy nebo doplnění kapitálu.

Ve srovnání s výsledky zátěžových testů ze ZFS 2012/2013 vykazuje bankovní sektor pro základní scénář vyšší míru odolnosti, což je dáno jednak jeho vyšší vstupní kapitálovou vybaveností (17,3 % ke konci září 2013), ale také příznivějším vývojem reálné ekonomiky na horizontu scénáře souvisejícím s uvolněním měnověpolitických podmínek prostřednictvím měnového kurzu.

V případě nepříznivého scénáře *Pokračující recese* se sektor jako celek dostává do ztráty z hospodaření, která významně snižuje hodnotu jeho regulatorního kapitálu a agregovaná kapitálová přiměřenost klesá pod 14 %. Celkem deset bank reprezentující přibližně 11 % aktiv sektoru se v tomto scénáři dostává do situace nedostatečné kapitálové přiměřenosti. Za účelem dorovnání kapitálové přiměřenosti všech bank se sídlem v ČR (tj. bez poboček zahraničních bank) do regulatorního minima 8 % by banky ke konci testovaného období musely navýšit regulatorní kapitál o zhruba 10 mld. Kč (tj. cca 0,3 % HDP). Z hlediska velikosti bankovního sektoru se nejedná o natolik významnou hodnotu, která by mohla ohrozit jeho stabilitu.

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
SAMOSTATNÝ ODBOR FINANČNÍ STABILITY
financial.stability@cnb.cz

Tento dokument byl zveřejněn 10. 12. 2013 a je umístěn na webových stránkách ČNB:
http://www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zatezove_testy/index.html